

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ ЛЪЖЕЦЪ И ИСТИНА

chitanka.info

Имаше нѣкога единъ голѣмъ лъжець. Но такъвъ лъжець, какъвто втори на свѣта не бѣ се раждалъ. Ако ти кажеше „добъръ вечеръ“, щѣше да те излъже, защото по това време всички други хора казваха „добро утро“. Ако ли пъкъ разговаряше съ нѣкого на сънъ — и тогава пакъ не можеше да се стърпи и пускаше по нѣкоя опашата лъжа.

Единъ день царьтъ разгласи надлъжъ и наширь по царството си, че ще даде сто крини жълтици на оногова, който намѣри истината и му я покаже.

Разтичаха се хора на вси страни да я търсятъ.

Тръгна и лъжецьтъ презъ рѣки и планини — дано я намѣри.

— Сто крини жълтици не сж малко, — каза си той. — За такава награда заслужава да поскита човѣкъ по земята.

А истината, като всѣко скъпоценно нѣщо, се намираше накрай свѣта — въ колибата на единъ старъ магьосникъ, който живѣеше въ една глуха гора.

Много хора минаха презъ тая гора и много хора спираха предъ колибата на магьосника, ала нейната врата си оставаше заключена за всички, сякашъ вътре не живѣеше никой.

Най-сетне дойде и лъжецьтъ. Още щомъ пристигна, и вратата предъ него се отвори. Стариятъ магьосникъ се яви на прага, поизкашли се, па рече:

— Зная, защо си дошълъ. Вижъ, на тебе мога да дамъ истината, защото ти не ще я вземешъ за себе си.

И като каза това, магьосникътъ влѣзе въ колибата си и изнесе оттамъ едно златно гърне.

— Вземи това гърне, — каза той на лъжеца, — и го занеси въ царския палатъ. — Като влѣзешъ при царя, обърни го съ дъното нагоре, и каквото видишъ да падне отъ него, кажи веднага: „Ето истината, царю честити!“

Грабна лъжецьтъ златното гърне и хукна къмъ царския палатъ. Изъ пѣтя надникна въ гърнето, да разбере, какво има вътре, но като видѣ, че то е праздно, помисли си:

— Може пъкъ такава да е магията, и истината да изскочи покъсно.

И той побѣгна съ всичка сила нататъкъ.

Като стигна въ палата, предъ него се изпрѣчи единъ войникъ съ пушка и му каза да почака малко, защото тъкмо въ това време царьтъ

билъ станалъ отъ сънъ и закусвалъ млѣко съ медени гевречета.

— Не мога да чакамъ нито минута! — развика се лъжецѣтъ. — Работата е бърза и трѣбва да влѣза още сега!

Разбира се, царѣтъ не бѣше много старъ, та затова и ушитѣ му бѣха още здрави. Той чу веднага разправията и излѣзе да види, какво става. Въ едната си ржка държеше чашата съ млѣко, а въ другата — едно медено геврече.

— Какво иска тоя човѣкъ? — попита той, като съгледа лъжеца.

А лъжецѣтъ се поклони, издигна надъ главата си златното гърне и рече:

— Азъ намѣрихъ истината, царю честити, и доходохъ да ти я покажа!

— Добре! Пусни го да влѣзе! — обърна се царѣтъ къмъ своя вѣренъ войникъ, който пазѣше предъ вратата.

И войникѣтъ отдаде честь съ пушката си, а лъжецѣтъ пристѣпи въ царската спалня. Тукъ имаше много чудни нѣща, но най-чуденъ отъ всичко бѣше единъ малъкъ часовникъ, окаченъ надъ леглото на царя. Тоя часовникъ бѣ направенъ като кжщица, съ много прозорчета. Презъ всѣко прозорче изхвъркваше по една хубава шарена пеперуда и се губѣше нѣкъде, а въ сжщото време вжтре въ кжщицата дрънкаха безброй вълшебни звънчета.

Лъжецѣтъ остана прехласнатъ предъ чудния часовникъ, и може би дълго още щѣше да стои така и да се люблюва на шаренитѣ пеперуди и на музиката на вълшебнитѣ звънчета, ако царѣтъ не го потупа по рамото и не му напомни, защо бѣше дошелъ.

— Я да видимъ сега, каква е истината! — каза му царѣтъ, като седна предъ една голѣма стъклена маса.

И лъжецѣтъ се приближи до масата, обърна златното гърне съ дъното нагоре и още преди да види, какво ще падне отъ него, извика:

— Ето истината, царю честити!

А отъ гърнето се търкулна едно съвсемъ мѣничко просено зрънце, затича се по масата и спрѣ на единия ѣ край.

— Какво е това? — попита царѣтъ.

— Орѣхъ, царю честити! — отвърна веднага лъжецѣтъ, защото не му се искаше да повѣрва, че за такова мѣничко зрънце ще получи сто крини жълтици.

— Орѣхъ ли? — извика царѣтъ и скочи отъ стола си.

— Не, ябълка! — поправи се лъжецътъ, като си помисли, че и орѣхътъ не е достатъчно голѣмъ за богатата награда, която ще получи.

— Каква ябълка? — каза царьтъ. — Я погледни по-добре!

— Ехъ, че съмъ глупакъ! — засмѣ се лъжецътъ. — Вѣрно е, че туй не е нито орѣхъ, нито ябълка, а тиква. И то, каква тиква! По-хубава и по-голѣма отъ нея не съмъ виждалъ презъ цѣлия си животъ!

Тогава царьтъ не каза нищо, а отиде въ дѣното на спалнята и плесна три пѣти съ ржце. И въ сѣщия мигъ се разтвориха десетъ врати, и презъ всѣка врата влѣзоха много царедворци и войници.

— Ударете на тоя човѣкъ толкова тояги, колкото крини съ жълтици очакваше да получи! — рече сърдито царьтъ, като посочи лъжеца. — Той се опита три пѣти наредъ да ме излъже, защото не искаше да признае, че истината може да бѣде съвсемъ мъничка и проста като просено зрънце!

— Милость, царю честити! — извика разтреперанъ отъ страхъ лъжецътъ и падна на колѣне.

Ала войниците се спуснаха тутакси върху него и го изнесоха навънъ. Царедворцитѣ пъкъ зарониха сълзи и вързаха на мустацитѣ си по една черна панделчица въ знакъ на трауръ, защото тоягитѣ въ палата бѣха дрѣнови, и човѣкъ не можеше да изтърпи болката отъ тѣхъ.

Като остана самъ, царьтъ взе просеното зрънце, сложи го на дланъта си и отвори прозореца. Едно незнайно врабче долетѣ веднага отнѣкъде и клѣвна радостно зрънцето отъ ржката му.

И тая божия птичка бѣ достойна за истината, защото радостъта ѝ отъ нея бѣше милионъ пѣти по-голѣма, отколкото самото просено зрънце.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.